

Bærekraftsfredag – Bærekraftig natur og arealforvaltning

17. februar 2023

Halvard D. Læg Reid spesialrådgjevar, KS

Debattheft I – 2023

Evne og kraft til å bære

I Debattheftet er det 8 utfordringane KS peiker på.

1. Flere eldre gir økte helse- og omsorgsbehov
2. Trangere økonomi krever tøffere prioriteringer
3. Flere utenfor samfunns- og arbeidsliv
4. Klima-, natur- og miljøutfordringene tiltar
5. Digitalisering i ulik fart og med ulik kraft
6. Større risiko for uønskede hendelser
7. Demokratiet utfordres fra flere hold
8. Vedvarende mangel på personell og kompetanse

Demografiske utfordringer gir ønske om attraktivitet, auka sysselsetting og større inntekter

Tyngre bør

1970: 2,0

2012: 2,2

2060: 4,0

Kunnskapsutvikling i KS for våre medlemmer

KS' arbeid med klimatilpasning i kommunesektoren 2008-2019 for å drøfte veien videre

Mars 2019

insam

En sammenfatning av tre internrapporter om natur og klima
Hva betyr rapportene for norsk kommunal sektor?

CIENS
Forskningssenter for miljø og samfunn
Oslo Centre for Interdisciplinary Environmental and Social Research

VF-rapport
nr. 4-2021

Samspeleffektar i lokal miljø- og klimapolitikk

Synergier og konfliktar ved tiltak for reduksjon av klimagassutslepp, varetaking av biologisk mangfald, klimatilpassing og energiomstilling

Eivind Brendehaug, Kyrre Groven, Torbjørn Selseng og Carlo Aall

1 • VF-rapport nr. 4-2021

VESTLANDSFORSKING

Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre

Trond Simensen^a, Nikolai Winge^b, Fredrik Holth^c, Erik Stange^d, David N. Barton^e og Gro Sandkjær Hanssen^f

TILHØRIGHET/INSTITUSJON
^aNorsk institutt for naturforskning
^bHolth & Winge AS
^cBy- og regionforskningsinstituttet NIBR, OsloMet – Storbyuniversitetet

OPPDRAUGSIVER/BJDRAGSYTERE
KS, Kommunesektorens interesseorganisasjon

OPPDRAUGSIVERS REFERANSE
Janicke Glæver

KONTAKTPERSONER I HOS OPPDRAGSIVER/BJDRAGSYTER
Halvor Dahle Lægred

August 2022

HOLTH & WINGE

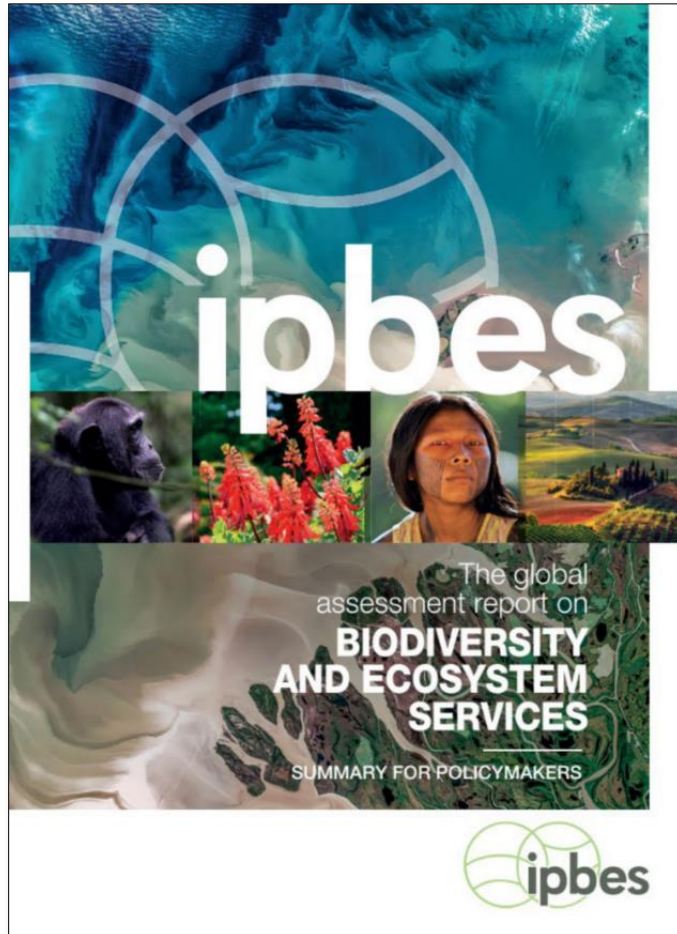

Klimakrisa

- **1,1 grad oppvarming sidan før-industriell tid**
- **2 grader varmare i Oslo**
- **Målet er avgrensing til 1,5 grader globalt**
- **Verda styrer no mot 2,5 grader viss vi gjer som vi seier**

Naturkrisa

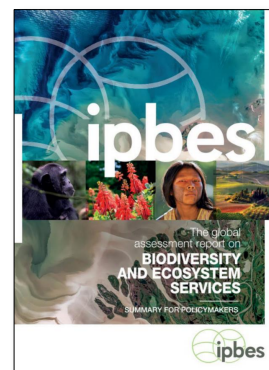
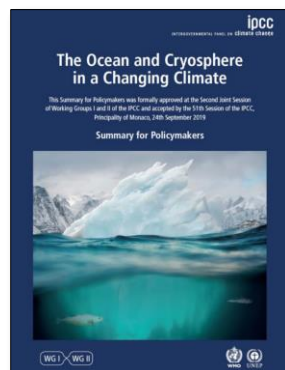
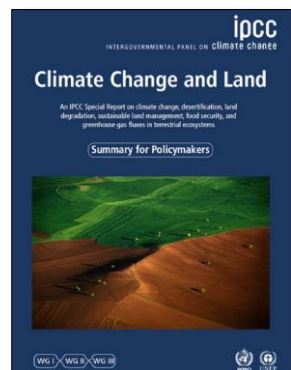
- Av alle pattedyr utgjør nå mennesker 36 %, husdyr 60 %, og ville pattedyr 4 %
- På 40 år er bestanden av ville pattedyr i verden halvert
- 1 av 8 millionar arter (planter og dyr) er utryddingstruet
- 27 prosent av dyr og planter i verden kan bli utryddet de neste 80 årene.

Det er nært samspel mellom natur og klima

"We cannot solve the threats of human-induced climate change and loss of biodiversity in isolation. We either solve both or we solve neither."

-Sir Bob Watson

Tidligere leder av naturpanelet og klimapanelet

Målsetning: Bærekraftig arealbruk

Utfordringer

Løsninger

Tiltak for bedre kunnskap

Økonomiske virkemidler

Juridiske virkemidler

Tiltak for bedre kunnskap

Forslag 2:

SAMLING, STRUKTURERING OG KVALITETSHEVING AV MILJØDATA

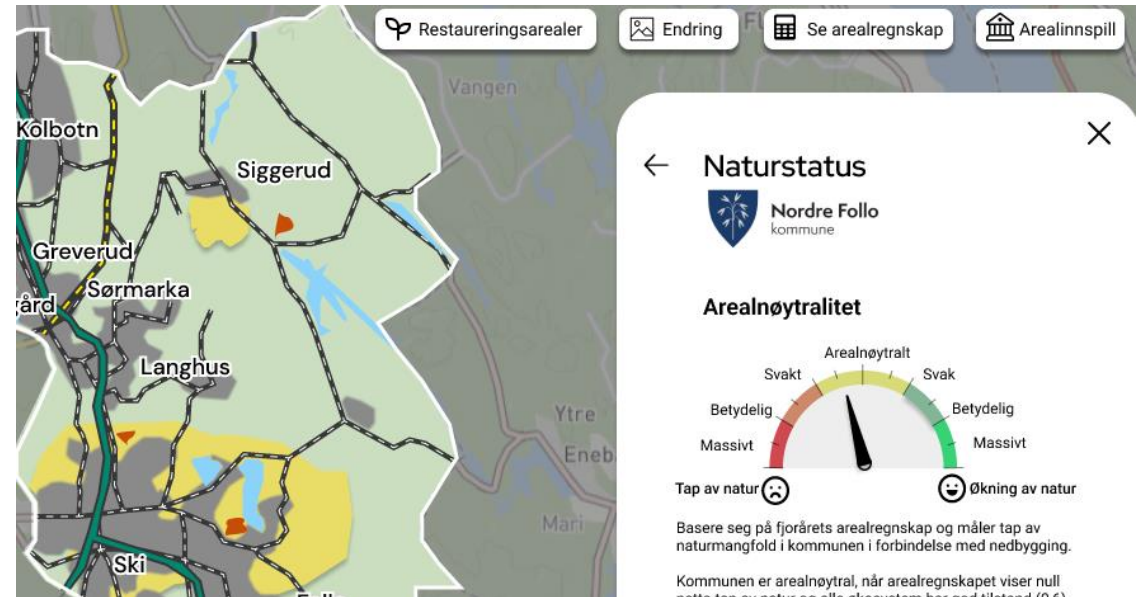
- Sikre effektiv nasjonal organisering av arbeidet med å etablere «framtidens miljødata» for kommunene
- Utvikle et bedre apparat for kvalitetsvurderinger av klima- og naturkunnskapen som brukes i plansaker
- Øke «oversetting» og spissing av kunnskap til bruk i arealplanlegging

Tiltak for bedre kunnskap

Forslag 5: MÅLBARE KRITERIER FOR AREALPOLITIKK

- Etablering av målbare kriterier for gjennomføring av arealpolitikk
- Dette vil bidra til at velgerne kan vurdere måloppnåelse før de stemmer

Gresslien m.fl. under arbeid

Forslag 14

Styrket regional planlegging

Bakgrunn og utfordring

- Fylkeskommunal planlegging har begrenset effekt på beslutninger om arealbruk (lokale og nasjonale).
- Regionalt kunnskapsgrunnlag

Tiltak

- Fylkeskommunenes rolle bør synliggjøres og tydeliggjøres som premissleverandør for kunnskap om klima- og naturutfordringer.
- Sikre at kommunale planlegging i større grad skjer i tråd med regionale føringer.
- Gi fylkeskommunene en rolle som «arealbank» for interkommunale arealtransaksjoner.

Forventede virkninger

- Styrket kunnskapsgrunnlag i lokale beslutninger
- Større grunnlag for å finne løsninger som ivaretar klima- og naturhensyn
- Mindre grunnlag for innsigelser

Naturavtale vedtatt: – Naturen fikk endelig sitt Parisøyeblikk

Etter to uker med forhandlinger i Canada har verdens land kommet til enighet om en naturavtale.

NATURAVTALE: Etter to uker har de 196 deltakende landene blitt enige om en naturavtale. Her jubler klima- og miljøminister Espen Barth Eide.

FOTO: EIVIND MOLDE / NRK

Anne Skifjeld
Journalist

Eivind Molde
Journalist i Montreal

Sunniva Grimstad Hestenes
Journalist

Milana Knežević
Journalist

Vi rapporterer fra Montreal/Oslo

Publisert i dag kl. 09:41
Oppdatert for 18 minutter siden

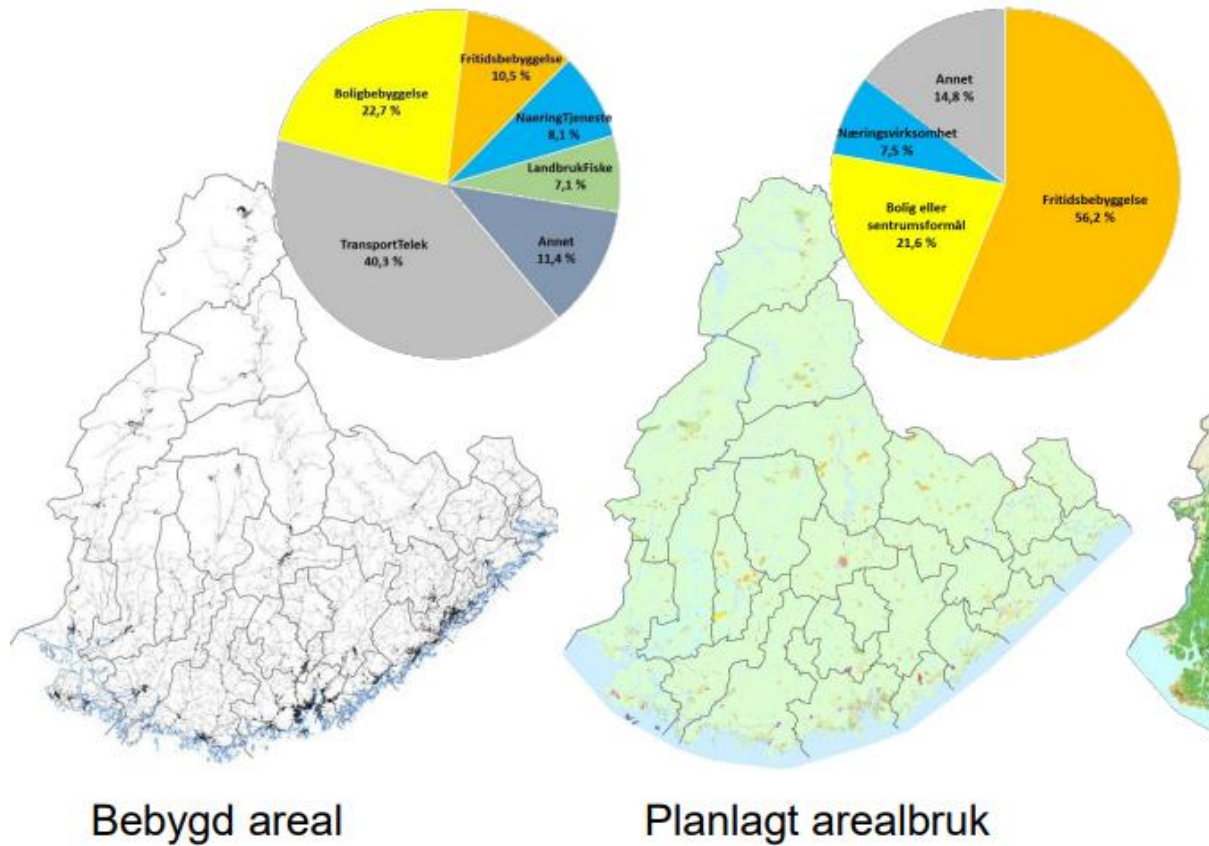
Sammen for naturen

KS har takket ja til et samarbeid med Klima- og miljødepartementet.

Vi vil gjerne bidra til å utforske handlingsrommet og til å finne mål og virkemidler sammen med staten.

Arbeidet må gjennomføres med respekt for lokaldemokratiet og de vanskelige avveiningene som foregår i landets kommuner og fylkeskommuner for bruk og vern av arealer, sier styreleder Gunn Marit Helgesen i KS.

Tid for areal- og naturrekneskap

- Planlagt meir arealforbruk dei neste 30 åra enn det som bygd ned sidan siste istid
- 56% av planlagt arealbruk er til fritidsbygg

Takk for meg, ser fram til resten av
bærekraftsfredagen!